

Мікронавчальні модулі в мовній підготовці здобувачів-іноземців:

структура, цілі, ефективність

Веретюк Т.В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури та журналістики
імені професора Леоніда Ушкалова,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна
e-mail: veretiuk@hnpri.edu.ua*

Четверик В.К.

*доктор філософії в галузі філології,
старший викладач кафедри теорії і практики англійської мови та зарубіжної
літератури імені професора Михайла Гетманця
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна
e-mail: chetveryk.victor@hnpri.edu.ua*

У сучасних умовах глобалізації та активізації міжнародних освітніх зв'язків розвиток вищої освіти характеризується інтенсивною інтернаціоналізацією й зростанням кількості іноземних здобувачів у закладах вищої освіти різних країн світу. Це зумовлює потребу у створенні та впровадженні ефективних методик мовної підготовки, здатних адаптуватися до специфічних потреб іноземних студентів. В умовах цифровізації освітнього простору та трансформації парадигми навчання особливого значення набувають інноваційні підходи до організації освітнього процесу, серед яких *мікронавчання* (microlearning) посідає провідне місце.

Метою цієї розвідки є оглядовий аналіз структури, цілей та ефективності мікронавчальних модулів у мовній підготовці іноземних студентів на основі сучасних наукових досліджень і освітніх практик.

У сучасних умовах зростання мобільності здобувачів і конкуренції на освітньому ринку мікронавчання постає як ефективний підхід до мовної підготовки іноземців. Воно враховує зниження концентрації уваги, потребу в гнучкому поєднанні навчання з адаптацією до нового середовища,

індивідуальні темпи засвоєння знань і вимоги цифрової доби. Доведено, що мікронавчання підвищує ефективність і мотивацію студентів, сприяючи їхній успішній інтеграції в академічне середовище.

Мікронавчання (*microlearning*) визначається як інноваційний підхід в освіті, що передбачає подання навчального матеріалу невеликими, логічно завершеними фрагментами, які можна засвоїти за короткий проміжок часу (від 2 до 15 хвилин). Такий формат особливо ефективний у мовній підготовці іноземних здобувачів, оскільки дає змогу не лише швидко ознайомити їх із теоретичним матеріалом і практичними порадами, а й сприяє подоланню мовного бар'єра та зменшенню когнітивного навантаження, пов'язаного з опануванням нової мовної системи.

Крім того, мікронавчання органічно поєднується із сучасними цифровими технологіями [2], зокрема: мобільними застосунками, освітніми платформами, соціальними мережами, що робить його особливо привабливим для сучасних здобувачів, які активно користуються цифровими пристроями в повсякденному житті. Дослідження останніх років [6; 8] підтверджують, що мікронавчальні модулі сприяють кращому засвоєнню лексики, запам'ятовуванню граматичних структур і розвитку мовленнєвих навичок завдяки відповідності принципам роботи пам'яті та когнітивних процесів людини.

Структура мікронавчальних модулів для мовної підготовки іноземних студентів ґрунтується на принципах дидактичної цілісності та інформаційної достатності кожної мікроодиниці. Аналіз наукових джерел свідчить, що ефективний мікронавчальний модуль має чітко визначену логіку побудови й містить кілька взаємопов'язаних компонентів, спрямованих на формування мовної компетентності.

Першим елементом є чітко сформульована навчальна мета, а саме конкретне й досяжне завдання, яке визначає очікуваний результат навчання, наприклад: опанування п'яти нових лексичних одиниць на задану тему або засвоєння правила формування певного граматичного явища [8]. Далі подається

короткий інформаційний блок, що містить стислий виклад теоретичного матеріалу, наприклад, граматичного правила, тематичної лексики чи комунікативної моделі в поєднанні з візуальними елементами, такими як інфографіка, схеми або таблиці.

Наступним компонентом є інтерактивні вправи, які дають змогу одразу застосувати отримані знання на практиці (через вибір правильного варіанта, заповнення пропусків або складання коротких діалогів). Важливим складником виступає миттєвий зворотний зв'язок, що реалізується через автоматичну перевірку відповідей, пояснення помилок і надання рекомендацій для подальшого вдосконалення. Завершується модуль коротким підсумком, який узагальнює ключові положення, допомагає закріпити матеріал і демонструє зв'язок поточної теми з попередніми та наступними навчальними одиницями. Такий підхід забезпечує логічну послідовність, високий рівень залучення студентів і сприяє ефективному засвоєнню мовного матеріалу.

Наукові та методичні праці зазначають, що використання в навчальній діяльності мікронавчання й мікронавчальних модулів може мати кілька *цілей* або напрямів, зокрема *стратегічний, дидактичний і розвивальний*.

Стратегічна мета полягає у створенні умов для поступового подолання мовного бар'єра та успішної соціокультурної адаптації здобувачів через системне накопичення мовних знань і навичок, що є особливо важливим на початкових етапах навчання.

Дидактичні цілі зосереджені на підвищенні ефективності засвоєння матеріалу. Мікронавчання зменшує когнітивне навантаження завдяки поданню інформації невеликими, логічно завершеними фрагментами, що відповідає принципам теорії когнітивного навантаження (Cognitive Load Theory). Використання інтервальних повторень (spaced repetition) сприяє кращому запам'ятовуванню та тривалому збереженню знань [8]. Крім того, мікромодулі комунікативного спрямування забезпечують інтеграцію лексичних, граматичних і фонетичних навичок у єдину систему, формуючи мовленнєву

компетентність. Важливою складовою є індивідуалізація навчання: сучасні технології, зокрема штучний інтелект, дають змогу адаптувати складність і темп опанування модулів відповідно до рівня підготовки та особистих потреб студента [4; 5].

Розвивальні цілі спрямовані на формування навчальної автономії, самоконтролю та рефлексії. Мікронавчання стимулює здатність до самоорганізації та відповідального ставлення до навчального процесу. Дослідження доводять, що використання мікронавчальних платформ і мобільних застосунків підвищує не лише рівень мовної компетентності, а й розвиток навичок саморегульованого навчання, що є важливим чинником успішної інтеграції іноземних студентів у нове освітнє середовище [7].

Окремо варто зазначити, що такий підхід дає змогу ефективно розвивати міжкультурну компетентність, оскільки забезпечує подання інформації порційно та блоками – про мовні й культурні особливості країни, мова якої вивчається, а також про розуміння культурних контекстів і специфіку використання мови в різних соціальних ситуаціях. Це особливо актуально для іноземних здобувачів, які мають адаптуватися до нового культурного середовища [1].

Ефективність мікронавчальних модулів у мовній підготовці здобувачів підтверджується численними дослідженнями та оцінюється за кількісними, якісними й психологічними критеріями. *Кількісні показники* виявляються у підвищенні результативності засвоєння матеріалу, поліпшенні збереження знань і скороченні часу, потрібного для опанування окремих мовних явищ. *Якісні зміни* охоплюють розвиток комунікативних навичок, зменшення мовних бар'єрів, підвищення мовленнєвої впевненості та формування цілісної мовної компетентності. *Психологічна ефективність* полягає у зростанні мотивації завдяки регулярному відчуттю успіху, розвитку самоорганізації та навчальної автономії, а також у зниженні рівня стресу й тривожності під час навчання [3; 7; 8].

На ефективність мікронавчання впливають якість контенту, технологічна реалізація, дидактичний супровід і особистісні характеристики студентів. Водночас цей підхід має певні обмеження – зокрема ризик фрагментації знань і недостатню глибину опрацювання складних тем. Тому він потребує поєднання з традиційними формами навчання для формування цілісної мовної компетентності. Проте мікронавчання дає змогу закласти основу для ознайомлення зі складними граматичними темами, мовними й мовленнєвими явищами.

Після аналізу структури, цілей та ефективності мікронавчальних модулів стає очевидним, що їхнє впровадження потребує гнучких і адаптивних інструментів. У цьому контексті особливо перспективним є застосування штучного інтелекту, зокрема генеративного, який здатен автоматизувати створення навчальних блоків, інтерактивних вправ і персоналізованих траєкторій, забезпечуючи реалізацію визначених цілей мікронавчання. Отже, генеративний штучний інтелект може підвищити ефективність мікронавчання, виступаючи інструментом для швидкої розробки мікронавчальних модулів. Він дає змогу автоматично створювати короткі навчальні блоки, інтерактивні вправи та адаптивні сценарії відповідно до цілей, рівня підготовки й індивідуальних потреб студентів. Така інтеграція забезпечує персоналізацію навчальних траєкторій, використання мультимедійних матеріалів і підвищує мотивацію та залученість, органічно доповнюючи переваги мікронавчання, описані раніше.

Отже, мікронавчання постає ефективним і гнучким підходом до мовної підготовки іноземних студентів, який відповідає викликам сучасної освіти – зниженню рівня концентрації уваги, потребі в індивідуалізації навчання, диджиталізації та швидкій зміні освітнього середовища. Структура мікромодулів, що передбачає логічну послідовність, чітко сформульовані цілі, короткі змістові блоки, інтерактивні завдання та миттєвий зворотний зв'язок, створює сприятливі умови для поступового формування мовної

компетентності, розвитку комунікативних навичок, підвищення впевненості у спілкуванні та формування міжкультурної чутливості.

Інтеграція цифрових технологій, зокрема генеративного штучного інтелекту, відкриває нові можливості для автоматизованого створення навчальних модулів, персоналізації навчальних траєкторій, аналізу прогресу студентів і формування мотиваційного середовища. Завдяки цьому навчання стає не лише ефективнішим, а й адаптивнішим і доступнішим.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інтелектуальних адаптивних систем на основі ШІ, спрямованих на подолання фрагментації знань, інтеграцію мікронавчальних модулів у ширші освітні платформи та вивчення їхнього впливу на різні аспекти мовної підготовки (когнітивний, мотиваційний і культурний).

Література:

1. Веретюк Т. Формування міжкультурної компетенції в процесі навчання української мови як іноземної. *На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації : тези доп. Міжнар. наук.-практ. дистантн. конф.* Харків : [б.в.], 2023. С. 18–22. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11096>
2. Гуліч О., Четверик В. Цифрова трансформація іншомовної освіти: технології штучного інтелекту. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі : зб. тез доп. учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. молод. учених, м. Харків, 15–16 трав. 2024 р.* Харків, 2024. С. 85–89. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16039>
3. Калашник О. Мікронавчання в курсах з української мови за професійним спрямуванням. *Current issues of science, prospects and challenges: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IX International Scientific and Theoretical Conference.* Sydney: International Center of Scientific Research. P. 99-102. <https://doi.org/10.36074/scientia-12.09.2025>
4. Четверик В. Дидактичний потенціал штучного інтелекту в навчанні іншомовної лексики. *Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки : зб. наук. пр. викл. і студентів / Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка ; за заг. ред. Н. В. Гоголь.* Глухів, 2025. Вип. XIII. С. 208–214. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/19021>
5. Четверик В., Веретюк Т., Калашник О. Генеративний штучний інтелект для адаптації навчальних матеріалів у навчанні іноземних мов. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка.* 2025. № 8. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2025-8-06-02>
6. Design of a micro-learning framework and mobile application using design-based research / H. Robles et al. *PeerJ computer science.* 2023. Vol. 9. P. e1223. URL: <https://doi.org/10.7717/peerj-cs.1223> (date of access: 18.10.2025).
7. Design of a micro-learning framework and mobile application using design-based research / H. Robles et al. *PeerJ Computer Science.* 2023. Vol. 9. P. e1223. URL: <https://doi.org/10.7717/peerj-cs.1223>
8. Nakamura K. Microlearning strategies for efficient French Language Acquisition. *Globibo Articles & Research.* URL: <https://globibo.blog/microlearning-strategies-for-efficient-french-language-acquisition/>